

NOVÉ ÚDAJE O SVRCHNÍM ORDOVIKU ZJIŠTĚNÉ PŘI STAVBĚ ŽELEZNIČNÍHO KORIDORU MEZI NÁDRAŽÍMI PRAHA-LIBEŇ A PRAHA-MASARYKOVO NÁDRAŽÍ

R. Mikuláš¹, P. Budil², P. Bokr², P. Röhlich³, P. Kraft⁴, J. Krupička² a K. Verner²

¹Geologický ústav Akademie věd ČR, Rozvojová 135, 165 02, Praha 6- Suchdol, mikulas@gli.cas.cz

²Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21, Praha 1, budil@cgu.cz, bokr@cgu.cz, krupicka@cgu.cz, verner@cgu.cz

³Pod Lysinami 23, 147 00 Praha 4

⁴Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Ústav geologie a paleontologie, Albertov 6, 128 43 Praha 2, kraft@natur.cuni.cz

V březnu 2005 byly zahájeny zemní práce na stavbě železničního koridoru mezi nádražími Praha – Libeň a Praha – Masarykovo nádraží. S touto stavbou současně probíhají i další stavební práce, především silniční přemostění Krejčárek-Švábky. Při těchto pracích vzniklo a rychle zase zaniká několik velkých odkryvů a série menších výchozů, jimiž byly zachyceny horniny středního a svrchního ordoviku (šárecké, dobrotivské, zahořanské a bohdalecké souvrství). Odkryvy je zastíženo široké okolí tzv. pásma pražského zlomu, v této oblasti vyvinuté jako ploše ukloněný libeňský přesmyk. Zlomové pásmo zasahuje území cca 100 až 200 metrů široké, v jehož rámci jsou měkké břidlice drceny, prohněteny, dochází ke vzniku tektonických skluzů i drobnějších zlomů. Takto jsou postiženy zejména šedé břidlice šáreckého souvrství, které jeví silné projevy dynamické metamorfózy a došlo k jejich fylitizaci projevující se typickým hedvábným leskem. Níže stručně popisujeme dva dosud stěžejní odkryvy; v průběhu stavby vznikají další.

V zářezech obou portálů v sv. svahu Vítkova a v prvních cca 40 metrech ražby jižnějšího tunelu byly zatím zastíženy pouze dynamicky slabě metamorfované, fylitické břidlice a prachovce, které interpretujeme jako nejvyšší polohy šáreckého souvrství. Jsou ukloněny zhruba 20° k J a leží v podloží skaleckých křemenců. Břidlice místy obsahují velké konkrce s „cone in cone“ strukturami i menší konkrce o velikosti pěsti až grapefruitu. Fauna nebyla zjištěna ani v konkrcích, ani v břidlicích; ze s. svahu Vítkova ji však z blízkého okolí výkopů uvádí Röhlich (1960).

V prudké zatáčce zanikající komunikace bezprostředně v. od ulice Pod Plynojemem byly ve svahu Palmovky zastíženy v rozsáhlém výchozu (více než 50x50m) fosiliferní polohy zahořanského souvrství. To je zde vyvinuto jako šedavé až hnědavé prachovce až pískovce se silnou karbonátovou příměsí, vesměs slídnaté, ale pouze lokálně s polohami karbonátových konkrací a neprůběžných vrstev nečistých karbonátů. Prachovce a zejména konkrce obsahují hojnou faunu, ze které zatím byli zjištěni např. trilobiti *Dalmanitina proaeva proaeva*, *Phacopidina makina* a *Kloucekia phillipsi*, hyoliti *Eumorpholites* ? sp., *Joachimilites* ? sp., mechovka *Monotrypa pragensis*, brachiopodi *Svobodaina ellipsoides*, *Rafinesquina pseudoloricata*, *Drabovia* cf. *latior.*, *Drabovinella*? sp., *Aegiromena aquila aquila* aj. Z ichnofoslií byly zjištěny *Planolites* a *Palaeophycus* (většinou v bezprostředním kontaktu nebo na vrstevních plochách písčítých karbonátických prachovců), lokálně *Zoophycos* (jediná poloha ve "vyšší" , tj. západní části profilu a masový výskyt ve slídnatých prachovcích chabě odkrytých na v. okraji defilé). Mnohé prachovcové vrstvy nesou stopy kompletní bioturbace (nepřítomnost lamin, "skvrnitost"), zatímco v písčítých karbonátických prachovcích často není bioturbace vůbec přítomná (dle dokonale zachovalé planární laminace) Lokalita je identická s výchozem popsaným Boučkem (1941) a P. Röhlichem (1960); na rozdíl od tehdejšího stavu však představuje celistvý výchoz čerstvých hornin.